

Onvrede over aanpak Vogelaar neemt geleidelijk af

NRC: 9 juni 2008

Minister Vogelaar en de stad Utrecht ondertekenen vandaag afspraken voor wijkverbetering. Het geloof keert terug in de aanpak van probleemwijken.

Door onze redacteur Joke Mat

Rotterdam, 9 juni. Het begon erop te lijken dat de veertig 'krachtwijken' hun beloofde facelift wel konden vergeten. Volgens een peiling in februari genoot minister Vogelaar (Wonen, Wijken en Integratie, PvdA) een jaar na haar aantreden het minste vertrouwen van alle ministers. Daarna volgden pijnlijke mediaoptredens, aanhoudende ruzies met de woningcorporaties en zware kritiek uit alle politieke partijen. „Vogelaar maakt het wijkenprobleem vooral erger”, was in deze krant de kop boven een artikel van Hugo Priemus, emeritus hoogleraar volkshuisvesting aan de TU Delft.

Ook in de wijken was de stemming gedaald. „Je merkt dat bewoners er niet veel geloof meer in hebben”, zegt Thijs van Mierlo van het Landelijk Samenwerkingsverband Aandachtswijken. „De glans was er wat vanaf”, zegt de Utrechtse wethouder Harrie Bosch (wonen). Hij noemt het belangrijk dat de wijkenaanpak landelijk weer „een goed merk” wordt.

Daar lijkt Vogelaar in de luwte mee bezig. Ze heeft in tien steden 'charters' getekend met afspraken en doelen voor de wijkenaanpak. Vandaag volgt Utrecht, de eerste van de grote steden. Afgelopen week vergezelde koningin Beatrix haar op een bezoek aan Eindhoven. Een ander „lichtpunt” zijn de 75 miljoen euro die Vogelaar heeft bestemd voor bewonersinitiatieven, zegt Thijs van Mierlo. „Daarmee proberen we het enthousiasme weer wat op te vijzelen.”

Dat is gelukt bij Ria Bouwen, voorzitter van het bewonersplatform in de wijk Het Arnhemse Broek. Zij is „dik tevreden”, zegt ze. „Door de Vogelaargelden zijn we de komende jaren verzekerd van geld.” Met eerdere 'Pechtoldgelden' hebben de bewoners onder meer een Krajicekveldje, Nederlandse les en tuinhekjes geregeld.

Ook lokale bestuurders klinken weer positiever nu minister Bos (Financiën, PvdA) 300 miljoen euro extra heeft vrijgemaakt voor de wijken. „Er is veel gedoe geweest en daar word je niet vrolijk van”, zegt de Rotterdamse wethouder Dominic Schrijer (grotestedenbeleid). „Maar het was kennelijk nodig om de bakens te verzetten.”

Het extra geld voor de zeven Rotterdamse Vogelaarwijken gaat volgens Schrijer „aardig in de richting” van wat de stad had gevraagd: 45 miljoen voor twee jaar voor taal en inburgering, brede scholen en wijkeconomie. Ook de Amsterdamse wethouder Tjeerd Herrema (volkshuisvesting) is „redelijk optimistisch” over de financiering. Bij collega Marnix Norder (bouwen en wonen) in Den Haag is het „botje bij botje leggen”.

Twintig van de veertig wijken liggen in de grote steden. Gebeuren daar al dingen die zonder Vogelaar niet gebeurd zouden zijn?

„Nou* nee”, zegt Bastiaan van Perlo van de huurdersvereniging Amsterdam. „Het is een beetje een olietanker. Ik merk dat er iemand anders aan het roer staat, maar het duurt een tijd voor het bijdraait.”

Ed Goverde, bestuurder in de Rotterdamse deelgemeente Charlois, vindt het een rare vraag. Er zijn volgens hem geen speciale Vogelaarprojecten en die komen er ook niet. „Dat is niet nodig, er gebeurt al heel veel. Met het extra geld kunnen we versnellen en intensiveren.” Goverde belt vanuit een wijkgebouw in de Tarwewijk, onderdeel van een Vogelaarwijk, waar hij in gesprek is met zo’n dertig moeders. „Hier krijgen we op tafel wat beter moet. Verkeersveiligheid, de heren en der opspelende drugshandel.” Hij heeft wel de indruk dat mensen zich door de vele publiciteit meer betrokken voelen. „Ik heb regelmatig een volle zaal die meedenkt en meepraat. Maar ze willen ook resultaat zien.”

Op de vraag wat ze concreet merken van Vogelaars regie, vallen de wethouders van de grote steden even stil. Dan noemt Bosch de bijeenkomsten op het ministerie. Informatie over potjes bij andere ministeries. Kennisuitwisseling. En de accountmanager van het ministerie, die soms belt hoe het gaat.

Maar de samenwerking tussen gemeente en corporaties is het belangrijkste, zeggen alle wethouders. Herrema: „De corporaties zijn de grootste geldschieters.” Dat dit zo is, heeft volgens hem wel te maken met druk uit Den Haag. „Ik weet niet of we anders zover waren gekomen.” Bosch: „Wij waren al bezig afspraken te maken met de corporaties, maar Vogelaar heeft ons een onderhandelingspositie gegeven.”

Volgens Hugo Priemus zou wat in de wijken gebeurt „in grote lijnen” ook wel zonder Vogelaar gebeuren, omdat gemeenten en corporaties er al jaren aan werken. Wel vindt hij Vogelaar „een belangrijke verbinding” tussen wijken en kabinet. Typerend is volgens hem verder de hoofdrol voor de corporaties. „Je kunt zeggen dat ze flink worden aangeslagen, maar het coalitieakkoord maakt hen vooral een groot deel van de oplossing. Dat is een erkenning van wat ze doen.” Verder juicht hij de concentratie op veertig wijken toe. „De gedachte ‘wij willen nu de allermoeilijkste problemen oplossen’ vind ik op zich dapper en verstandig. Als we de volgende honderd wijken maar niet vergeten.”

Priemus vindt het geen bezwaar dat het kabinet niet méér betaalt en regisseert. „Uitgangspunt is altijd geweest dat de gemeenten bepalen wat er moet gebeuren, omdat ze er het dichtst op zitten. Vogelaars voorgangers hadden ook niet veel geld. Die moesten dat ook maar zien los te peuteren bij hun collega’s. Zo is het nog steeds.”

Daar lijkt ook het lokaal bestuur van doordrongen. Wethouder Marnix Norder ziet graag meer commitment van andere kabinetsleden dan Vogelaar. „De staatssecretaris van Onderwijs moet zeggen: dit zijn mijn kinderen in die achterstandswijken. En ik ga zorgen dat ze die school afmaken.”

Zie staatssecretaris Heemskerk van Economische Zaken. Die heeft de Haagse wijk Transvaal geadopteerd om er de werkloosheid terug te dringen. „Dat helpt gigantisch”, zegt Norder. „Dan doen de grote bedrijven ook mee.”